

Rond de EBES-centrale te Slijkens-Bredene

door Jos. Coenye

Bij het samenstellen van de bovenstaand-vermelde bijdrage over de elektrische E.B.E.S.-Centrale te Slijkens-Bredene (Jaarboek TER CUERE 1984 blz.49) lag het absoluut niet in onze bedoeling om de waarheid geweld aan te doen, maar...het is een welbekend feit: wie niets doet, zal ook niet...enz. Dat weet iedereen!

In dit jaarboek dus vermeldde wij, met betrekking tot de electriciteitsvoorziening van de kern Bredene-Dorp onder de Duitse bezetting 1914-18 dat "bij ons weten het gemeentehuis van Bredene tot nu toe altijd te Sas-Slijkens -bij de Sasbrug- gelegen was en ipso-facto nooit in het Dorp!. Zie in die bijdrage, de voetnota 37 blz.77.

Nu blijkt het (aug. 1985) dat wij het op dat bepaald punt niet bij het rechte eind hadden, want een vriend wist ons te vertellen dat hij uit absoluut onverdachte en hoogbejaarde bron vernomen had, dat dit gemeentehuis als dusdanig niet verplaatst werd, doch dat alleenlijk maar het gemeentesecretariaat en enkele nevendiensten verhuisden in 1916, en alsof het niet volstond, in 1917 nogmaals. Er werd dus tweemaal van standplaats veranderd. Dat gebeurde bijna 70 jaar geleden!.

Men moet nu wel een onderscheid maken in de gewone spreektaal en vooral in het "kust-Nederlands" - hoe men "wat" verstaat onder de term gemeentehuis. Zo iets constateerde reeds in 1934 Charivarius in zijn "Nieuwste(?) Spelling" - :

... Ons volk is een vogel die raar is gebekt:
'k hoop dat de lezer de les eruit trekt.
Nooit vraagt zelfs de rector van 't fijnste Lyceum:
Hoe vindt gij hem? Hoor maar hij vraagt je "hoevienjum?"
Zo raak j'in de strikken der woorden verward.
En het Neêrlands begrijpen, valt soms zeer hard!.
Maar dit IS onze spreektaal die ieder verstaat,
Zoals zelfs de koning (incognito) praat...
Ach (OCH zeg je) 't is om de moed te verliezen
als je één woord hoort, en voor twee moet kiezen...(58)

Voor wie het niet mocht geloven, een voorbeeld: terwijl de loodgieter "OP" het gemeentehuis de dakgoot herstelt, gaat iemand anders "OP" het gemeentehuis inlichtingen gaan vragen. In het eerste geval bedoelt men klaarblijkelijk het gebouw!. In het tweede geval gaat het om de gemeentelijke administratuur of de bestuurlijke diensten. Wanneer in 1916 de Duitsers van het Kommando der Marine Eisenbahnbetriebs Kompanie (59) het hadden over "der Anschluss an das Leitungsnetz der Küstenbahn zwecks Beleuchtung des Gemeindehauses" en een "Hinweis" (60) op de gevaarlijke hoge spanning van gemiddeld 600 Volt

(58)- Vrij naar Charivarius - Winterboek 1934-35.

die daarmee gepaard ging, dan meenden wij ter goeder trouw -maar in onze ogen terecht- dat het hier wel degelijk om het gebouw zelf ging... en dit gemeentehuisgebouw werd aan de Sasbrug te Slijkens opgericht in 1864 en dus niet in het Dorp; het staat er tot nu toe zonder onderbreking nog altijd!. Wanneer men echter de tweede betekenis aanhoudt, dan wordt het een ander paar mouwen!.

Navraag bij sommige personen die er nog iets van konden weten, leverde ongeveer de volgende herinneringen op.

Het schijnt dat de Duitse bezetters tijdens de eerste wereldoorlog 1914-18 het nodig gevonden hadden, zonder complimenten enkele burelen in het gemeentehuis van Bredene op te eisen. Dat zou gebeurd zijn half 1916. Het ligt voor de hand dat het hier niet om een gewone "Orts-kommandantur" handelde, want op militair gebied hing Bredene (net als in 1940-44) totaal af van de Haupt Kommandantur Ostende (61). Het is echter bijna zeker dat het hier ging om een soort "Schreibstube" en enkele lokalen voor de "Spiesz" (62) en zijn wachtsoldaten. De gemeenteschool werd met rust gelaten. De lessen in de klassen achter het gemeentehuis gelegen zowel als in het klaslokaal op de verdieping, waar men nu de huidige gemeenteraadszaal vindt, gingen gewoon door zo goed en zo kwaad als dat in oorlogstijd mogelijk was (63).

In ieder geval waren de gemeentendiensten aangemaand geweest om de bedoelde lokalen te ontruimen, maar zij hadden het Duits bevel eigenlijk een tijdje naast zich neer gelegd om een beslissing van "hogehand" af te wachten. Na een beschadiging van het gebouw (vooral glasbraak en dakpannen) veroorzaakt door een bombardement van de sluizen

- (59)- In hun brief van 27 september 1916 verstuurd aan "die Gemeindevertretung" (= gemeentebestuur).
- (60)- Vrij vertaald: het aansluiten op de bovenleiding van de kusttram met de bedoeling de elektrische verlichting te voorzien van het gemeentehuis. Hinweis: verwijzing, -hier in ons geval: verwijzende waarschuwing.
- (61)- In 1914-18 gevestigd in de Albertschool, stadsschool in de Ooststraat te Oostende; destijds bijgenaamd "de kleine Athenée" omdat de lessen er te betalen waren en gegeven werden in het Frans voor kinderen van begoede ouders.
 - In 1940-44 gevestigd in het Hotel du Parc, op het Marie-Joséplein te Oostende.
- (62)- Schreibstube: Duits voor kantoor, bureau...
Spiesz: Duits voor sergeant-majoor bij een wachtbataljon.
- (63)- In de "meesterschool" te Slijkens stonden tijdens de eerste wereldoorlog -en lange tijd daarna nog- meester Debacker(gevlucht), eester Van Massenhove(opgeroepen) en vervangen door meester Fons Maes, lange tijd voorzitter van de toneelmaatschappij (sic) -origineel van het Sas- "Nut en Vermaak". Meester Medard Lecoutere "deed" het tweede leerjaar en zijn oudere broer, Théophile Lecoutere stond voor het 4e. Met de historische zusters,wijlen "masseur" Johanna en "masseur" Dorothee uit de "nunnenschool" stonden zij op pedagogisch vlak in voor de primaire vorming van de ganse mannelijke Sas-jeugd tot en met de Nukkerwijk inbegrepen.

Menig oud Sassenaar zal zich die namen wel goed herinneren!.

te Slijkens in de onmiddellijke nabijheid, zagen de Duitsers het echter zo niet meer zitten. Zij kwamen nu terug, heel wat brutaler, en in een halve dag werden onze luiden op straat "herausgesetzt". (Wij nemen aan dat een vertaling van dit specifiek Duits begrip hier onnodig is: iedereen zal het wel aanvoelen!).

De vroege gemeentenaren vertrokken alzo inderhaast voor hun eerste verhuis met pak en zak -dat wil zeggen, met zoveel mogelijk documenten uit hun papierwinkel- naar "den overkant", en namen hun intrek in het huis van de gemeentesecretaris van toen, dhr. Louis Desmedt. Deze secretaris had echter een kinderrijk gezin en dat het er daar in dat woonhuis niet ruim aan toe ging, hoeft geen betoog. Alleen de secretarie, de burgerlijke stand en een paar nevendiensten konden er maar terecht; maar voor de lokale bevolking -en zeker in de omgangstaal- "hield men daar gemeentehuis". Dat huis was gelegen in de Prins Albertlaan nr 27 op het Sas (grondgebied nu ingepalmd door Oostende).

De burgers van Bredene waren echter wel aan meer rare zaken gewoon, want naar het schijnt ging het te Bredene even vóór de eerste wereldoorlog wel op een zeldzaam-komische wijze aan toe!. Er was nl. wel een gemeentehuis -aan de Sasbrug te Slijkens- waar benevens de gemeenteschool ook het gemeentesecretariaat, de politie -dat wil zeggen "de garde"-, de burgerlijke stand en de "criée"(64) gevestigd waren.

De Bredense gemeenteraad -wars van alle logica- vertikte het nochtans om ook maar een voet in dit gemeentehuis te zetten en vergaderde halsstarrig in de herberg "Het hof van Commerce" te Bredene-Dorp, gehouden door de familie Deschepper.

Men moet er nochtans rekening mee houden dat die herberg die na de oorlog beter bekend was als "bij Pier Schepper, likeuren en granen" waarschijnlijk dichterbij lag bij de woning der verschillende Bredense gemeenteraadsleden - die toch meestal landbouwers waren - dan het verre Sas-Slijkens; en ook dat alle lokale verplaatsingen toen gebeurden met de paardensjees, met de fiets, of...de "benenwagen"! De betrokken herberg lag in ieder geval meer gemeentelijk-centraal, alhoewel...!

(64)- Criée = Frans woord voor uitroep, veiling, afroeping. In ons verhaal hier, als bastaardwoord, vooral in deze laatste betekenis te verstaan. De "criée" was eigenlijk zowat de voorloper van de C.O.O. -Commissie van Openbare Onderstand (nu O.C.M.W.)- met die verstande dat de steun vooral kwam van de gegoede burgers (en ook wel wat van de gemeente) om hiermee de hoogstnodige middelen te voorzien om de meest schreeuwende nood van sommige aan de grond geraakte sukkelaars te lenigen. Dat gebeurde bij naamafroeping. Vandaar de volksnaam "criée".

Het verschil met de bekende "Winterhulp" uit de tweede wereldoorlog lag hierin dat de "criées" opgericht waren door -en vooral steunden op- de vrijgevige burgers, lees: vooral landbouwers, terwijl Winterhulp het tot een door de overheid georganiseerde instelling bracht. Natuurlijk met hetzelfde doel.

De "criée" te Slijkens werd door de Duitsers eveneens zonder pardon uit het gemeentehuis geschopt en vond dan maar inderhaast een onderdak in de herberg "ESTAMINET bij Charles Luca-Loete. Kolen Ciment en Bouwstoffen". Deze herberg was gelegen in de Prinses Elisabethlaan, ongeveer tussen de huidige wasserij Defever en de EBES-Centrale.

Een lichte naijver onder de drie parochies, Slijkens, Dorp en Bredene aan Zee, zowel op burgerlijk als op kerkelijk vlak zal ook wel niet vreemd geweest zijn aan die toestand... en tradities uit de vorige eeuw wellicht ook niet!. Dat alleen al is een historie op zichzelf en het zou ons dan ook veel te ver leiden buiten het bestek van deze enkele regels om hierop verder in te gaan.

Men ziet dus de veranderde toestand in 1916. Het gemeentehuis op het Sas-Slijkens. De secretarie en de burgerlijke stand in de Prins Albertlaan ook op het Sas. De gemeenteraad in Bredene-Dorp en de "sociale"-hulpverlening dan weer op het Sas, maar nu in de Prinses Elisabethlaan naast de huidige EBES-Centrale.

Daar de secretarie in het huis van de gemeentesecretaris wegens plaatsgebrek er zich niet toe leende om huwelijken te voltrekken, zo gebeurde dit dan maar in de herberg DE ADMIRAAL, gelegen in de zelfde straat, en ruim bemeten. Hiermee werd naar verluid een oude 19e-eeuwse traditie weer gevolgd. Men moet er smaak in gevonden hebben - en waarschijnlijk in de "druppels" ook - want toen in 1918 de laatste "oorlogstrouwers", Edgar Marisael en Madeleine Rouselle er in het echt traden, en men normaliter nadien weer ten gemeentehuize deze "plechtigheden" had moeten voltrekken, zo deed men dat niet want de zaak bleek goed te marcheren en er werd nog lekker "buitengemeentehuiselijk" getrouwd in De Admiraal tot eind 1929, dus 11 jaar na de oorlog!.(65)

Een bijzonderheid: een echtverbinding voor de burgerlijke stand moet als dusdanig bijtijds aangekondigd worden - kerkelijk ook trouwens - en is wettelijk openbaar; zo komt het dat tijdens deze ceremonies de cafédeur van De Admiraal open moest staan. In den beginne lette vader Charles Luca (niet te verwarren met zijn naamgenoot, de dismeester-cafébaas Charles Luca-Loete, kolen en cimenthandelaar uit de "criée" aan de overkant van de vaart) bijzonder getrouw op dat gebruik en iedereen mocht dan ook binnenkomen om naar de trouw te kijken, zelfs zonder een pint te bestellen!. Nadien werd dat deuropenstaan teruggebracht tot "tegenaanstaan"... en nog wat later bleef ze dicht tijdens "den dienst". Niemand nam daar echt aanstoot aan, want als er binnen getrouwd werd, dan was de deur toch wel al open geweest zeker, hield men staande. En als ze dan toegewaaid was?...wie kon dat verhelpen?... en er was daar ook geen portier om de wet naar de letter toe te passen! (66).

Een tweede zaak, veel spijtiger nu, was het verloren gaan van een bijzonder document dat met de herberg, destijds afspanning DE ADMIRAAL te maken had. Het is een minder bekend historisch feit, dat prins Leopold van Saxon-Coburg die pas na lange diplomatieke palabers de Belgische kroon aanvaard had -koning Leopold de 1e dus- met een tweetal elegante postkoetsen aankwam van uit De Panne, langs Veurne weg, te Oostende. De aankomst greep plaats rond 18 uur aan de vroegere St Petrus en Pauluskerk, (de huidige Peperbusse) vóór dewelke -de koning was protestant- de edele gast verwelkomd werd door de bisschop van Gent, die hem de groeten en wensen van de geestelijkheid overmaakte.

(65)- Het laatste paar dat in DE ADMIRAAL huwde op 14.9.'29 waren Louis Van de Berghe en Maria Billiau . Zie ook ons jaarboek TER CUERE 1976 - G. DESOPPER - De herbergen van Sas-Slijkens.

(66)- Mémoires dhr Rob. LUCA, oud uitbater o.r. van "De Admiraal".

De koning moet wellicht overnacht hebben te Oostende (wij konden niet terugvinden waar...) want 's anderendaags, maandag 18 juli 1831 zou de tocht voortgezet worden naar Bredene (Slijkens) om met de trek-schuit -bijgenaamd de barge- verder te reizen naar Brugge; (naar Gent en Brussel zou het dan weer met koetsen gaan)(67).

Het gemeentebestuur van Bredene, onder leiding van de toenmalige burgemeester Joseph-Frans Dumon, vond het zijn burgerplicht om eveneens de nieuwe koning te verwelkomen op de pleisterplaats. Te Bredene was er echter geen gemeentehuis in de nabije omgeving en ook geen grote kerk...zoals te Oostende; hooguit een kapel en andere daarvoor geschikte burgerhuizen waren er óók niet...!

Dan maar uitgekeken naar "DE ADMIRAAL", destijds afspanning en barge-relais op een paar passen van de aanlegsteiger. Het doorluchtige gezelschap, dat reeds met meerdere notabele hoogwaardigheidsbekleders aangevuld was, werd daar dan een receptie aangeboden, iets wat naar verluid de koning zeer apprecieerde en een geschreven vaststelling hiervan (een soort voorloper van het Gulden Boek?!), voorzien van heel wat namen der aanwezigen -iedereen wou bij de koning vermeld worden!-(68) bleef meer dan 100 jaar als familiebezit in het huis bewaard.

August Plovie, de latere burgemeester (69) kreeg op een of andere manier lucht van de zaak en wist na lang zagen het fameuze document in handen te krijgen, met de bedoeling de historische waarde ervan voor de gemeente Bredene na te trekken en het eventueel in een cultuur-historische richting uit te werken.

Dat was evenwel de laatste keer dat de familie Rob. Luca hun "familie-souvenir" gezien had!. Alhoewel zij dat toen niet vermoedden!. Wat was er gebeurd?.

Navraag om inlichtingen over het document te Brugge (of te Brussel?) bij de bevoegde diensten, waren zoals blijkt zelfs geen antwoord waard; en dus werd bij dhr. Henri Decroos -nog maar pas gemeentesecretaris-aangedrongen om eens op te zoeken hoe de vork aan de steel zat. De courante gemeentearchieven te Bredene waren echter na 4,5 jaar oorlog her en der verzeild geraakt in het gemeentehuis, bijzonderlijk omdat men in deze tweede wereldoorlog ook weer eens moest verhuizen zoals in de oorlog '14-18. En die archieven waren dan ook geen pronkstuk van orde en klassement!

- (67)- Théodore Juste 1841 - Léopold Ier et Léopold II. Blz.97 e.v.
- L.Dumont-Wilden - L'aube d'une dynastie de Calais à Bruxelles. Blz. 75-80.
- Jean Puraye & Hans-Otto Lang - Lettres de Léopold Ier. (34e brief aan zijn zuster Sophie, 25/7/1831)(blz. 196).

(68)- Wij konden bij bovenvermelde historici enkele namen terugvinden, welke ons hedendaags nog bekend voorkomen, o.a. Félix de Mérode, Jules van Praet ('s konings secretaris), de Gerlache (voorzat van de beroemde Zuidpoolvorser) en verder ook...ja: een zekere Nothomb!.

(69)- August Plovie, als weerstander door de Duitsers opgepakt (met nog anderen uit Bredene) werd uiteindelijk na een verblijf in verschillende gevangenissen in april 1943 losgelaten. Hij kreeg verbod nog in Bredene te verblijven en week uit naar Berlare (O.Vl.). Onmiddellijk na de bevrijding (sept. 1944) werkte hij zich in, hals over kop, in de gemeentelijke politiek. Bij de verkiezingen van 1947 "stelde" hij zich, werd verkozen en door zijn partij onmiddellijk als burgemeester voorgedragen. Hij was een trouw bezoeker van "De Admiraal".

Deze wanorde was echter geen monopolie van alleen het gemeentehuis te Bredene!. Bevoegde personen wisten ons te vertellen dat de warboel (natuurlijk ten gevolge van de oorlogstijden en de wetgeving daarna) zowat overal heerste en dat enorm veel documenten -die nu hoog-historische waarde zouden hebben-, de vuilnisbak ingegaan zijn: hoe meer in de papiermand, hoe minder te klasseren, of met andere woorden, "classement vertical"!(70). Voor het nageslacht werd weinig bewaard...en wat er soms nog overbleef werd angstvallig ingehouden of in de een of andere vergeethoek opgeborgen.

De gemeentesecretaris kon dan ook gezien zijn meer veelzijdige taak en wegens de uitgebreide naoorlogse administratie-reglementen(71) niet beschikken over veel tijd...en plaats om in de archieven te duiken, maar hij hield er zich toch eveneens geïnteresseerd mee bezig, en toen gebeurde, wat eigenlijk nooit moest gebeurd zijn!.

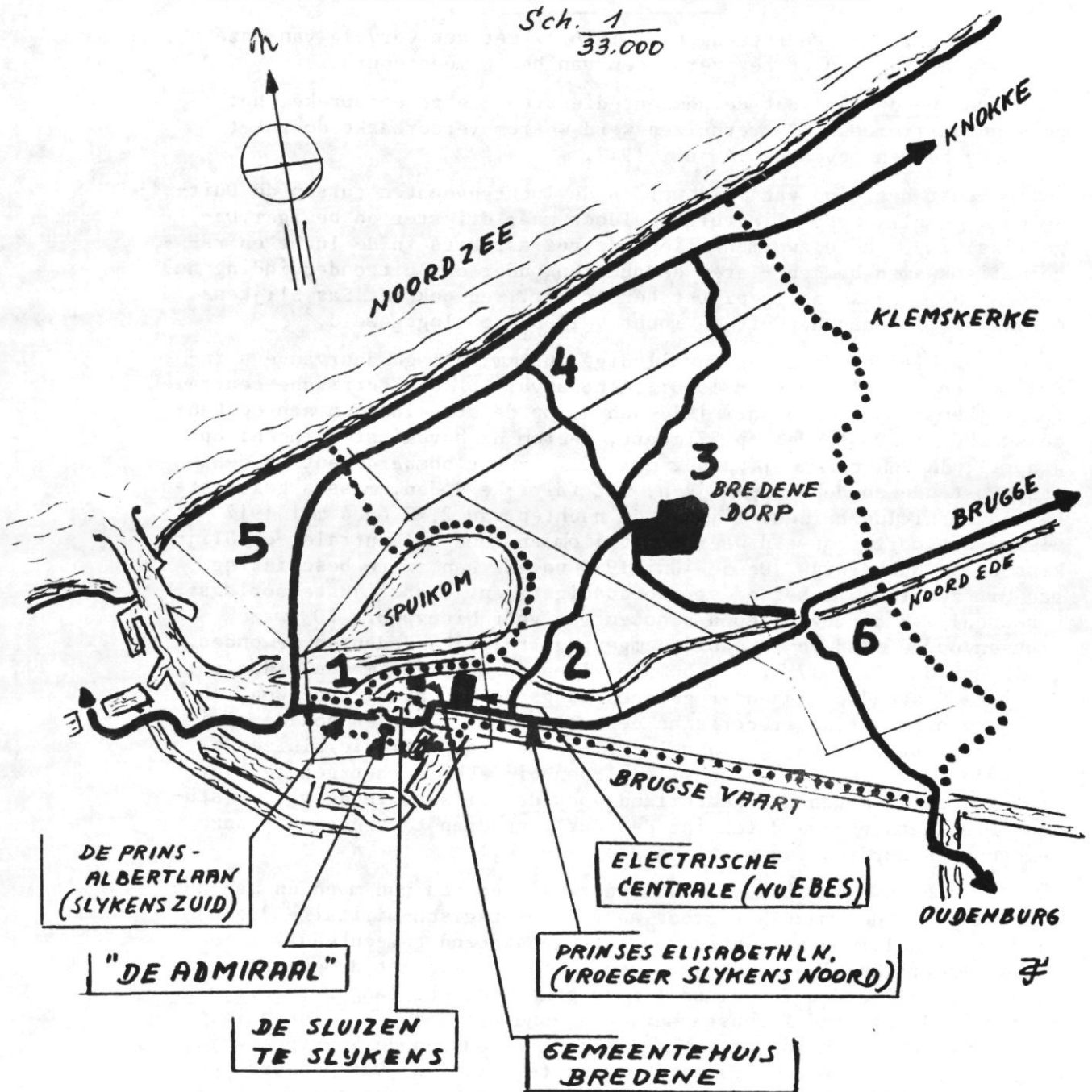
In de oorlogswinter van 1944/45 waren de kolen in het reeds bevrijde gedeelte van België nog veel schaarser dan tijdens de bezettingsjaren. Rantsoeneringskaarten, rantsoenzegels en kolenkaarten waren weliswaar hun bloeitijdperk voorbij...maar de producten waren er ondanks de bevrijdingsroes toch ook nog niet op de markt en elk moest zijn plan trekken. De Canadese bevrijdingstroepen van de kuststreek sloegen overal de klaslokalen aan voor inkwartiering. Zo ook te Bredene-Slijkens. Daar werden de twee klassen, gelegen juist achter het gemeentehuis door hen opgeëist. Onze bevrijders hadden door hun situatie dicht bij de haven van Oostende, de beschikking over een nooitgeziene, reusachtige massa stukgoederen, kisten en dozen, ravitaillement en munitie van alle slag en grootte - maar de steenkolen bleken niet op hun invasieplan voor te komen...en dus zaten ze in de kou. Om zich nu te verwarmen hadden zij er niets beters op gevonden dan alles wat ook maar op hout of papier geleek in de schoorkachels te verstoken. In zo'n geval zou men alles doen!.

Enkele "zeer ondernemenden" onder hen hebben dan ook, zonder kwade wil waarschijnlijk, toch onherstelbare schade berokkend op historisch gebied aan de gemeente Bredene, want een groot gedeelte van het archief werd uit een achterkamertje geroofd...en lekker opgestookt. Ook de weinige documenten die de gemeentesecretaris zo moeizaam wist uit te zoeken, alsmede het familiedocument nopens Leopold I, toebehorend aan de familie Rob. Luca gingen mee de kachel in. Er waren nu eenmaal geen kolen...

- (70)- Classement vertical: specifiek Franse uitdrukking, wel veelvuldig bij ons toegepast en die erin bestaat, de als waardeloos beschouwde papieren tussen duim en wijsvinger te houden naast de schrijftafel en ze dan, zonder er nog naar te kijken, loodrecht in de prullemand te laten dwarrelen...
- (71)- Het is een algemeen bekend feit dat België "een land van papieren is" en dat elke ambtenaar (en ze zijn met velen!) minstens één kast, zoniet meerdere, propensvol paperassen moet achter zich staan hebben. Hoe meer papieren, hoe belangrijker de "fonctionnair" er uit ziet. Dat was vroeger zo, en dat is nu nog altijd zo!. Kort na de bevrijding in 1944 ontstond eveneens een documenten- en papierenslag tengevolge van een doolhof van nieuwe wetten en reglementeringen, zodat zelfs de meest erudieke Belg er het noorden bij verloor...(Zie ook Jaarboek TER CUERE 1984 blz.94 bij de aanvraag om toelating tot het opstellen van een nieuwe stoomketel in de Centrale-Slijkens.

BREDENE OMSTREKS DE EERSTE WERELDOORLOG 1914-18.

RUWE OMLIJNING DER BURGERLIJKE WOONKERNEN.

- 1 - SAS-SLIJKENS
- 2 - DE NUKKER
- 3 - BREDENE-DORP

- 4 - BREDENE a/ZEE
- 5 - VUURTORENWIJK (ingepalmd door Oostende 1896)
- 6 - DE BLAUWE SLUIS

Het schijnt dat burgemeester Plovie ontplofte van woede en spijt toen hij het malheur vernam en er nadien meer dan het hart van in was!. Maar...het waren onze bevrijders, en veel reclameren hielp niet (en mocht ook niet!). Dus: adieu bijzonder document!. Het kan verkeren -zei Bredero...

Keren wij nu weer terug naar 1916/17 met het vervolg van onze Bredense historie over het verhuizen van het gemeentehuis.

De tweede maal dat de gemeentediensten -zegge en spreke, het gemeentehuis- moest (?) verhuizen werd weerom veroorzaakt door het oorlogsgebeuren, even na 14 juli 1917.

Vanaf het eind van 1916 werden de luchtgevechten tussen de Duitse en de geallieerde vliegtuigen aldoor maar driester en heviger. Dagerelijks hingen hele zwermen vliegende ruziestokers in de lucht en regelmatig kwamen bommen -laten de ouderen onder ons uit ondervinding nu zeggen: bommetjes- neergepletst her en der...en ook het Sas Slijkens ontsnapte niet aan het uit de lucht vallende oorlogsgeweld.

Een kleine, en zeker onvolledige opsomming moge daarvan een indruk geven. Op 11 november 1916: luchtaanval op de elektrische centrale te Slijkens; op 16 februari 1917 aanval op de stapelhuizen aan de handelsdokken te Oostende; op 27 maart, weerom de haveninstellingen; op 4 april, de Vuurtorenwijk; op 2 mei 1917: zwaar bombardement op de stad Oostende en de buitenwijken, met talrijke doden, massas gekwetsten en 114 vernielde huizen. Tijdens de nachten van 2, 3 en 4 mei 1917 vierde het oorlogsgeweld weer hoogtij om en rond de Centrale, op Slijkens en de Nukkerwijk. De 5e juni 1917 volgde een zware beschieting van uit zee (dat is het meest moorddadigste en gevaarlijkste oorlogsgebeuren!): 6 oorlogsschepen schoten van vóór Nieuwpoort 70 zware obussen op de stad en de nabije omgeving -talrijke doden en gewonden. Op 12 en 13 juli 1917: zware bomaanvallen op Slijkens met als doelen, de grote Oostendse gashouder gelegen langs de Oudenburg-steenweg, en langs de overkant, de elektrische centrale te Slijkens en ook de sluizen van de Brugse vaart, klaarblijkelijk met het doel die sluizen te ontredderen, de vaart te laten leeglopen bij ebbe en het gehele hydrografisch systeem van het achterland voor de Duitsers in de war te sturen. Dit laatste geweld schijnt de deur toegedaan te hebben bij onze gemeentebestuurders van destijds(72).

Wij gaan niet zóver, te willen twijfelen aan hun moed en aan hun vaderlandsliefde, maar het groot aantal strategisch-militaire doelen in de onmiddellijke nabijheid van het dienstdoend gemeentehuis in de Prins Albertlaan bleek omgekeerd evenredig te zijn met de goesting om daar ter plaatse het Vaderland (en de gemeente) nog langer te blijven dienen in doorlopend levensgevaar. Men vond het dan ook verstandig, om in het spoor van talrijke burgers van het Sas en de Vuurtorenwijk, zo spoedig mogelijk de gevaarlijke zone te verlaten. Dat gebeurde even na 14 juli 1917, na de zware luchtaanvallen op Slijkens dus.

Het heil werd nu gezocht en gevonden in Bredene-Dorp, in de reeds vroeger genoemde herberg bij de familie Rich. Deschepper. Deze herberg, gelegen in de Dorpsstraat, practisch onder de kerktoren, diende zoals reeds voorheen vermeld, ook als verzamellokaal voor het schepencollege dat de gemeenteraad verving. Daar werd nu ook onderdak

(72)- A. Elleboudt & G. Lefèvre - 1914/18 - Oostende onder de Duitse bezetting.

gevonden voor de gemeentediensten en de politie. Het schijnt dat nog vóór het gemeentehuis te Slijkens aan de Sasbrug gebouwd was -en tot na de oorlog 1914/18 men daar gemeenteraad gehouden heeft in die herberg, en waarschijnlijk werd het echt gemeentehuis op politiek vlak niet aanvaard. De meeste raadsleden waren toentertijd landbouwers en dus niet van de Sas-streek. De huwelijken van de Blauwe Sluis wijk, Slijkens en de Vuurtorenwijk (destijds Bredene) gingen door in de herberg De Admiraal op het Sas...en de weinige van Bredene aan Zee en deze van het Dorp grepen plaats bij "Scheppers".(73).

Ook de Duitsers stuurden hun diverse "Verordnungen" en "Bekanntmachungen" voor de bevolking van Bredene nu daarheen en noemden de herberg "Het Hof van Commerce" vanzelfsprekend dan ook "das Gemeindehaus"!

Tot slot nog dit : let op de mogelijke begripsverwarring door de twee gelijknamige, maar verschillende begrippen, waardoor ook wij in 1984 -bij het lezen van de Duitse brief- tegen de lamp liepen en ten onrechte meenden dat het om een vergissing ging: het gebouw van, en door de gemeente opgericht enerzijds, en de diensten die er gewoonlijk gehuisvest worden, en onder de globale naam "gemeentehuis" vernoemd worden, anderzijds.

Er schijnen niet zó veel gegevens meer te bestaan in het gemeentelijk archief en dus dachten wij er goed aan te doen deze details als rechtzetting toe te voegen aan onze historische bijdrage, ten titel vermeld, en waarmee dit bondig vervolg dan ook één geheel maakt.

Jos. COENYE.